

EL CAMÍ DEL CAMP [Der Feldweg]

Martin Heidegger

Corre des de la portalada del jardí cap el Ehnried. Els vells til·lers del parc del castell el segueixen amb la mirada per sobre la muralla, sigui quan per Pasqua se'l veu resplendent entre els sembrats tendres i els prats que es desperten, sigui quan es perd, cap a Nadal, darrera el turó proper, sota les nevades. En arribar a la creu rústica tomba cap al bosc. Saluda, en vorejar-lo, al roure alt que té als seus peus un banc de fusta tosca.

Sobre seu hi havia, de vegades, algun escrit de grans pensadors que una poca traça jove intentava desxifrar. Quan els enigmes s'amuntegaven sense sortida, el camí de camp ajudava, doncs en l'indret sinuós guiava amb serenor el caminar, per entre l'amplitud dels camps sobris.

De tant en tant el pensament retorna als escrits aquells –o fa les seves pròpies temptatives- i reprèn la petjada que el camí dibuixa enmig dels camps.

Tant a prop és del pas del qui pensa com del pas del camperol que de matinada surt a segar.

Sovint –amb els anys, el roure del camí porta el record dels primers jocs i del primer escollir. Quan a vegades queia sota els cops de destrat un roure enmig del bosc, el pare cuitava a buscar per entre la fosca foresta i les clarianes de sol, la fusta que li havia estat assignada per al seu taller. Allí s'esmerçava lentament i amb cura en les pauses que la feina li deixava, al ritme del rellotge de la torre i del so de les campanes, ja que ambdós sostenen la seva relació pròpia amb el temps i la temporalitat.

De l'escorça del roure els nens tallaven els seus vaixells que, proveïts de timó i rem, solcaven el rierol de Mettenbach o la font de Schulbrunnen. En els seus jocs, els viatges pel món encara arribaven fàcilment al seu destí i aconseguien, de tornada, trobar la costa. L'ensomni d'aquells viatges romania envoltada encara d'una resplendor que gairebé ni es veia, però que hi era sobre totes les coses. L'ull i la ma de la mare delimitaven el seu reialme. Era com si la seva cura tàcita aixoplugués cada essència.

Aquells viatges de joc no en sabien res encara de las travessies en les que tota riba queda enrere. Però la duresa i el perfume de la fusta del roure, en canvi, començaven a parlar més perceptiblement de la lentitud i la constància amb les que creix l'arbre. El roure mateix deia que tan sols en aquest creixement es fonamenta allò que perdura i fructifica, doncs créixer significa obrir-se a l'amplitud del cel i –alhora- estar arrelat en la foscor de la terra, que tot allò sòlidament acabat tan sols prospera quan l'home esdevé ambdues coses: disposat a l'exigència del cel suprem i emparat en la protecció de la terra que el sustenta.

Això és el què li segueix dient el roure al camí que passa segur al seu costat. El camí recull en el seu entorn tot allò que té substància, i li aporta la seva a qui el recorri. Amb un veïnatge sempre canviant, en cada estació, acompanyen al camí els mateixos sembrats i prats onejants. Tant si les muntanyes dels Alps es submergeixen en el crepuscle per sobre dels arbres, com si –allà on el camí carena el turó- l'alosa s'enlaira un matí d'estiu; tant si el vent de llevant arriba turmentat de l'indret on s'escau la vila de la mare, com si un llenyataire carrega al vespre, camí de la cuina de casa, el seu feix de llenya; tant si retorna el carro de la collita balancejant-se pels solcs del camí, com si els nens recullen a la vora del prat les primeres flors de la primavera; com si la boira mou la seva llobreguesa i el seu pes sobre els camps dia rere dia: sempre i per tot arreu envolta el camí del camp el mateix consell encoratjador:

Allò que és senzill conserva l'enigma de les coses perennes i de les coses grans. Sense intermediaris, de cop i volta penetra en l'home. Demana, però, una llarga maduració. Amaga la seva benedicció en allò que no es veu del què és sempre igual. L'amplitud de tot el què ha crescut i que roman a la vora del camí ens atorga món. En allò que és tàcit del seu llenguatge, Déu és justament Déu, com ho assenyala Meister Eckhart, aquest vell mestre de la vida i dels llibres.

Però el consell encoratjador del camí del camp parla tan sols mentre hi hagi homes que, nascuts en el seu àmbit, el puguin sentir. Són servents del seu origen però no servents de maquinacions.

Quan l'home no és en l'orde del bon consell del camí de camp, és endebades que vulgui ordenar el globus terraqui amb els seus plans. Corre el perill que els homes d'avui romanguin sords al seu llenguatge. A les seves oïdes tan sols hi arriba el soroll dels aparells que prenen per la veu de Déu. L'home, així, es torna distret i sense camí. Al distret allò que és senzill li sembla uniforme. Allò que és uniforme, afarta. Els farts troben tan sols allò que és indistint. El què és senzill s'ha escapat. La seva força quieta s'ha esgotat.

Minva amb rapidesa, per cert, el nombre d'aquells que coneixen encara les coses senzilles com la seva propietat adquirida. Però els qui són pocs, seran a tot arreu els qui romandran. Gràcies a la dolça força del camí de camp, podran algun dia perdurar enfront de les forces colossals de l'energia atòmica, artifici del càlcul humà i corda que ha lligat la seva pròpia acció.

El bon consell del camí de camp desperta un sentit que estima allò que és lliure i que transcendeix, en el lloc adequat, la torba malenconia cap a una última serenitat. Combat la niciesa del simple treballar que, fet perquè sí, tan sols fomenta la inanitat.

En l'aire del camí de camp, que canvia segons l'estació, prospera la sàvia serenitat, a vegades d'aspecte melancòlic.

Aquest saber amable és la serenor del camperol. No la adquireix qui no la posseeix. Els qui la posseeixen, la tenen del camí de camp. Sobre seu s'hi troben la tempesta d'hivern i el dia de la sega; l'àgil estremiment de la primavera i el tranquil morir de la tardor; es miren fit a fit el joc de la joventut i la saviesa de la vellesa. Però en una sola consonància, que el camí de camp en porta l'eco amunt i avall, silenciosament, tot ho harmonitza.

La sàvia serenitat és un portal vers l'etern. La seva porta gira amb frontisses que algun dia van ésser forjades per un ferrer destre en els enigmes de l'existència.

Des de l'Ehnried torna el camí a la portalada del jardí. Travessant l'últim turó, la seva cinta estreta passa per una fondalada suau fins la muralla de la ciutat. Brilla opac en la resplendor dels estels. Darrera del castell s'aixeca la torra de l'església de sant Martí. Poc a poc, gairebé amb retard, ressonen en la nit onze campanades. La vella campana amb les cordes que sovint fregaren les mans del nen fins escalfar-les, tremola sota els cops del martell de les hores aquell de qui ningú oblida la cara ombrívola-graciosa.

El silenci es torna encara més silenciós amb l'última campanada. Arriba a aquells que en dues guerres mundials van ser sacrificats abans d'hora. Allò senzill s'ha tornat encara més senzill. Allò que és sempre igual es fa estrany i allibera. El consell encoratjador del camí de camp és ara molt clar.

Parla l'ànima? Parla el món? Parla Déu?

Tot parla de la renúncia, en allò que és sempre igual. Aquesta renúncia no pren. La renúncia dóna. Dóna la inescapable força d'allò que és senzill. Aquest bon consell fa habitar en un llarg origen.

Martí Heidegger